

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

з дисципліни
«Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні комунікації»

спеціальність _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.п.н., доц. Застава І.В.

1. *Навчальний контент:*

Навчальний курс «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» викладається у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна для підготовки магістрів з «Міжнародних комунікацій», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Розділ 1. Аналіз зовнішньої політики

Тема 1. Місце зовнішньополітичного аналізу, прогнозування та планування

Лекція 1. Місце зовнішньополітичної діяльності в забезпеченні функціонування держави. Завдання зовнішньої політики. Поняття зовнішньополітичного акту. Зовнішньополітична діяльність як система. Взаємодія зовнішньої та внутрішньої політики. Причинно-наслідкові зв'язки в зовнішньополітичній діяльності. Можливість альтернативних рішень. Поняття “аналіз” в зовнішньополітичній діяльності. Джерела аналізу. Завдання аналізу. Поняття планування в зовнішньополітичній діяльності. Завдання планування. Види планування. Планування і поточна політика. Аналіз і планування. Стратегічний аналіз і стратегічне планування. Прогнозування в зовнішньополітичній діяльності. Завдання прогнозування. Види прогнозування.

Тема 2. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи

Лекція 2. Державні органи зовнішньої політики Франції, Німеччини, Великобританії. Законодавча основа організації зовнішньої політики цих країн. Основні державні аналітичні центри в сфері зовнішньої політики. Їхні функції.

Лекція 3. Друковані органи. Університетські наукові центри. Приватні дослідницькі корпорації. Їхні функції. Друковані органи. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.

Тема 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин

Лекція 4. Поняття суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародно-правовий статус суб'єкта міжнародних відносин.

Інтереси суб'єктів міжнародних відносин. Структура інтересів суб'єкта. Інтереси і цілі суб'єкта. Стратегічні й поточні цілі. Інтереси явні і приховані. Методика виявлення інтересів і цілей.

Поведінка держави на міжнародній арені. Методи аналізу. Критерії оцінки. Способи врахування поведінки держави.

Суб'єкти міжнародних відносин в структурах міжнародних організацій. Форми участі. Правовий статус. Аналіз цілей. Виявлення особливостей участі й поведінки.

Аналіз діяльності представників держави в міжнародних відносинах. Місце суб'єктивного фактора. Методи використання суб'єктивного фактора в міжнародних відносинах.

Тема 4. Методи дослідження зовнішньополітичної діяльності

Лекція 5. Інформаційна база для аналізу зовнішньополітичної діяльності. Канали надходження інформації. Офіційні канали інформації. Засоби масової інформації як джерело. Експлікативні методики дослідження. Виділення первинних одиниць аналізу. Контент-аналіз. Види контент-аналізу. Змістовий контент-аналіз. Структурний контент-аналіз. Переваги й недоліки методу. Прийоми квантифікації в процесі контент-аналізу. Побудова висновків і прогнозів. Івент-аналіз. Побудова матричних таблиць. Ранжування і вимірювання. Побудова висновків. Когнітивне картування. Когнітивні фактори. Виділення ключових понять. Побудова картосхеми понять. Методика Б. Корані. Інші методики побудови висновків. Прогностичні методи. Висновки за аналогією. Метод простої екстраполяції. Дельфійський метод. Побудова сценаріїв. Аналіз детермінант і змінних. Моделювання. Системний підхід.

Тема 5. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості

Лекція 6. Аналіз місця і ролі держави в багатополлярній геополітичній моделі сучасного світу. Визначення стратегічних цілей зовнішньої політики держави. Її ієрархія. Аналіз геополітичних кодів держави. Формування геополітики держави протягом її історії, панівні геополітичні концепції, засоби їх реалізації. Політичні, економічні, соціальні, релігійні та їх чинники, які визначають геополітичні коди держави. Визначення союзників і конкурентів на даному етапі розвитку держави. Визначення сфер і регіонів співробітництва та сфер і регіонів конкуренції з окремими державами світу. Стратегічне партнерство і його перспективи. Критерії стратегічного партнерства. Вибір ефективних засобів в реалізації стратегічних інтересів держави на міжнародній арені (воєнні, політичні, економічні, ідеологічні, культурні та ін.). Оцінка стратегічних ризиків держави на міжнародній арені та можливих негативних наслідків. Розгляд альтернативних варіантів визначення стратегічних цілей. Визначення сфер співробітництва. Вивчення засобів реалізації стратегічних цілей держави на міжнародній арені.

Розділ 2. Прогнозування зовнішньої політики

Тема 6. Прогнозування у міжнародних відносинах

Лекція 7. Фактори, які обумовлюють можливість прогнозування у міжнародних відносинах. Визначення об'єкта прогнозування. Передумови успішного прогнозування. Повнота, достовірність і точність даних про об'єкт прогнозування. Формування гіпотези при прогнозуванні. Визначення можливих факторів зміни гіпотези.

Лекція 8. Прогнозування на основі причинних зв'язків. Прогнозування за аналогією. Застосування теорії ймовірності при прогнозуванні. Передбачення на основі стійких тенденцій розвитку міжнародних відносин. Використання розвитку подій у певному напрямку при прогнозуванні. Врахування циклічності в розвитку подій. Статистичний матеріал у прогнозуванні міжнародних відносин. Врахування особового фактору в прогнозуванні зовнішньої політики. Врахування національного характеру та культурних особливостей народу при прогнозуванні зовнішньої політики.

Тема 7. Здійснення прогнозного проекту

Лекція 9. Визначення об'єкту прогнозування. Збір інформації про минулий розвиток об'єкта прогнозування. Визначення об'єкта прогнозування в системі міжнародних відносин. Можливі фактори впливу на об'єкт. Аналіз суспільних сил, які чинять вплив на формування зовнішньої політики. Побудова моделі чутливих точок впливу. Математичні моделі міжнародних відносин. Сприятливі фактори в розвитку прогнозу. Несприятливі фактори. Коригування прогнозу.

Тема 8. Роль конфлікту в аналізі зовнішньої політики.

Лекція 10. Основні джерела та форми конфліктів в сучасному світі. Проблема війни в теоріях міжнародних відносин. Політичний аналіз міжнародних конфліктів як самостійна галузь наукових досліджень.

2. *Плани семінарських занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:*

Тема 1. Місце зовнішньополітичного аналізу, прогнозування та планування

План:

1. Місце зовнішньополітичної діяльності в забезпеченні функціонування держави.
2. Поняття “аналіз” в зовнішньополітичній діяльності.
3. Поняття планування в зовнішньополітичній діяльності.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 2. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи

План:

1. Державні органи зовнішньої політики Франції, Німеччини, Великобританії.
2. Основні державні аналітичні центри в сфері зовнішньої політики.

3. Університетські наукові центри. Приватні дослідницькі корпорації.
4. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин

План:

1. Поняття суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародно-правовий статус суб'єкта міжнародних відносин.
 2. Суб'єкти міжнародних відносин в структурах міжнародних організацій.
 3. Аналіз діяльності представників держави в міжнародних відносинах.
- Місце суб'єктивного фактора

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 4. Методи дослідження зовнішньополітичної діяльності

План:

1. Інформаційна база для аналізу зовнішньополітичної діяльності
2. Експлікативні методики дослідження.
3. Когнітивне картування.
4. Прогностичні методи.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 5. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості

План:

1. Аналіз місця і ролі держави в багатополлярній геополітичній моделі сучасного світу.
2. Вибір ефективних засобів в реалізації стратегічних інтересів держави на міжнародній арені (воєнні, політичні, економічні, ідеологічні, культурні та ін.).
3. Розгляд альтернативних варіантів визначення стратегічних цілей. Визначення сфер співробітництва.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 6.Прогнозування у міжнародних відносинах

План:

1. Фактори, які обумовлюють можливість прогнозування у міжнародних відносинах.
2. Формування гіпотези при прогнозуванні. Визначення можливих факторів зміни гіпотези.
3. Прогнозування на основі причинних зв'язків. Прогнозування за аналогією.
4. Передбачення на основі стійких тенденцій розвитку міжнародних відносин.
5. Статистичний матеріал у прогнозуванні міжнародних відносин.
6. Врахування особового фактору в прогнозуванні зовнішньої політики.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 7.Здійснення прогнозного проекту

План:

1. Визначення об'єкту прогнозування.
2. Визначення об'єкта прогнозування в системі міжнародних відносин.
3. Математичні моделі міжнародних відносин.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 8. Роль конфлікту в аналізі зовнішньої політики.

1. Основні джерела та форми конфліктів в сучасному світі.
2. Проблема війни в теоріях міжнародних відносин.
3. Політичний аналіз міжнародних конфліктів як самостійна галузь наукових досліджень.

Завдання:

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

3. *Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:*

Написання контрольної роботи.

Контрольна робота є однією з основних форм самостійної роботи студентів і засобом контролю за засвоєнням навчального матеріалу в обсязі, встановленому програмою. Контрольна робота являє собою стислий виклад змісту монографії (однієї або декількох книг), тематичної групи наукових статей, матеріалів наукових публікацій з певної проблеми, питання, дискусії або концепції. Головне завдання при написанні, – навчитися здійснювати добір джерел з теми, стисло викладати наявні в літературі судження з певної проблеми, порівнювати різні позиції науковців. Тему контрольної роботи студент вибирає самостійно із переліку тем, що пропонується до кожної теми. Передбачена також можливість вибору теми контрольної роботи, яка відсутня у рекомендованому переліку за погодженням з кафедрою. Перед написанням контрольної роботи необхідно скласти список літератури, який підлягає вивченню, уважно з ним ознайомитись. На підставі отриманих знань складається план контрольної роботи. До контрольної роботи ставляться такі вимоги: актуальність тематики, відповідність її сучасному стану науки та перспективи її розвитку, вивчення та практичний аналіз монографічної і періодичної літератури по темі; аналіз історії дослідження проблеми і її практичного стану, а також емпіричних даних; чітка характеристика предмету, мети і методів дослідження, узагальнення результатів, обґрунтування їх, висновки.

Процес написання контрольної роботи складається із таких етапів:

I етап – вибір теми дослідження, визначення об'єкту, предмету та мети дослідження; збір теоретичного та практичного матеріалу, літератури по темі, переклад іншомовних джерел, підготування бібліографії.

II етап – дозволяє визначити завдання дослідження на основі проведеного літературного стану проблеми, яка вивчається під кутом зору його мети. Для проведення літературного огляду по темі дослідження доцільно скласти план, який повинен відображати основний зміст огляду, а структура – форму його втілення.

III етап – включає відпрацювання основного питання, яке поставлено на розгляд в роботі, викладення змісту роботи згідно складеного плану. Всі структурні елементи плану повинні бути взаємопов'язані і логічно продовжувати один одного.

IV етап – включає літературне оформлення роботи та підготовку її до захисту.

Контрольна робота перевіряється викладачем, що визначає його актуальність, відповідність спеціальності, вказує на ступінь опрацювання

нормативних та літературних джерел. Контрольні роботи, які не відповідають вимогам, не містять актуальності, є не самостійними оцінюються негативно.

Оформлення контрольної роботи. Текст роботи повинен бути розбірливим. Якщо робота написана на окремих листах, вони повинні бути підшиті і пронумеровані. На першому (титальному) листі вказують найменування роботи, прізвище, ім'я та по батькові виконавця, номер навчальної групи. План роботи із зазначенням сторінок повинен розміщуватися на другій сторінці. З третьої сторінки починається викладення вступу, основного змісту роботи та висновків. З нових сторінок починається перелік використаної літератури в алфавітному порядку і додатки. Останні дві сторінки роботи повинні бути чистими, оскільки вони призначені для написання рецензії та висловлення зауважень щодо тексту роботи, правил оформлення та часу представлення на кафедру. Всі сторінки контрольної роботи нумеруються, викладення змісту роботи проводиться на одній стороні аркуша, а друга – залишається чистою. Всі сторінки роботи повинні бути пронумеровані. Поля повинні бути: зверху, знизу – 2 см, справа – 1 см, зліва – 3 см. Використану по тексту літературу дають в підряднику, вказуючи автора (авторів), повне найменування джерела, видавництво, рік його видання, сторінки, з яких приводяться цитати або інший матеріал. Оптимальний обсяг роботи 10-15 сторінок. Роботу рекомендується друкувати з використанням комп'ютера українською мовою (шрифт – Times New Roman, розмір – 14 кегель, інтервал –1,5). В кінці роботи дається список використаних джерел. На останній сторінці роботи ставиться дата і підпис автора.

Теми контрольних робіт

1. Виникнення поняття “політика”, його історичне і сучасне трактування.
2. Проблема дефініювання поняття “зовнішня політика”. Найпоширеніші інтерпретації.
3. Внутрішня і зовнішня політика. Питання взаємообумовленості.
4. Трактування зовнішньої політики у працях Дж. Франкела, В. Мадісона і В. Шахова, В. Веллейса.
5. Трактування зовнішньої політики за моделлю П. Мак-Гоуена.
6. Класифікаційна схема зовнішньої політики Й. Беллєрса.
7. Типи адаптації держави до зовнішнього середовища за Я. Петрасем.
8. Типи зовнішньої політики Дж. Розенау.
9. Ідеалістичний підхід до сутності поняття “зовнішня політика”.
10. Трактування поняття “зовнішня політика” представниками реалістичної школи міжнародних відносин.
11. Держава як первинний суб'єкт міжнародних відносин, її зовнішня політика. Принцип стратифікації держав.
12. Об'єктивна і суб'єктивна природа зовнішньої політики.
13. Біологічний підхід до трактування зовнішньої політики.
14. Психологічний підхід до трактування зовнішньої політики.
15. “Ірраціональність” зовнішньої політики.

16. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин. Типи поведінки держави на міжнародній арені.
17. Національний інтерес, його природа. Основні складові національного інтересу.
18. Способи і форми реалізації національного інтересу.
19. Основні функції і засоби зовнішньої політики. Засоби реалізації зовнішньої політики.
20. Особливості суб'єктивного чинника у державному управлінні.
21. Основні стилі державного управління.
22. Сутність поняття “еліта”, її функції в суспільстві.
23. Співвідношення еліти і правлячого класу в державі. Типи еліт.
24. Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави.
25. Вплив внутрішньодержавних чинників на формування зовнішньої політики.
26. Сутність ідеології, її функції в суспільстві.
27. Ідеологічні концепції зовнішньої політики.
28. Еволюція зовнішньополітичних доктрин.
29. Сучасні зовнішньополітичні доктрини провідних держав світу.
30. Функції глави держави у сфері зовнішньої політики.
31. Повноваження парламенту та уряду в процесі вироблення і здійснення зовнішньої політики.
32. Структура та основні функції міністерства закордонних справ.
33. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.
34. Історія виникнення розвідувальних служб. Сучасна розвідувальна служба.
35. Основні засоби здійснення розвідувальної роботи.
36. Значення криптології в роботі розвідки.
37. Контррозвідка, її основне призначення.
38. Дезінформація як метод діяльності розвідувальних служб.
39. Процес добування й обробки розвідувальної інформації.
40. Основні функції розвідки. Проблема несанкціонованого витоку інформації.
41. Таємні операції розвідувальної служби.
42. Основні підрозділи розвідки за кордоном та їхні функції.
43. Основні функції стратегічної розвідки. Розвідувальна інформація.
44. Поняття інформаційної роботи розвідки, порівняння з науковою діяльністю.
45. Принципи інформаційної роботи розвідки.
46. Розвідувальні інформаційні документи, процес їх написання. Інформаційна оцінка.
47. Методи інформаційної роботи розвідки. Правило трьох частин.
48. Теорія ймовірностей. Рівень достовірності явищ.
49. Сутність поняття “стратегічний аналіз”. Суб'єкти та об'єкти стратегічного аналізу.
50. Аналіз ієрархічних процесів.

51. Аналіз динаміки систем.
52. Основні елементи аналізу політичних ситуацій.
53. Профіль міжнародного конфлікту.
54. Роль прогнозування у сфері міжнародних відносин.
55. Сутність поняття “передбачення”. Види передбачення.
56. Структура прогнозування, класи і типи прогнозів.
57. Методи прогнозування.
58. Методи верифікації прогнозів.
59. Місце прогнозу у загальній схемі взаємозв’язків детермінації діяльності.
60. Значення зовнішньополітичного прогнозування для національної безпеки держави.

4. Перелік питань до заліку:

1. Місце зовнішньополітичної діяльності в забезпеченні функціонування держави.
2. Завдання зовнішньої політики.
3. Поняття зовнішньополітичного акту.
4. Зовнішньополітична діяльність як система.
5. Взаємодія зовнішньої та внутрішньої політики.
6. Поняття “аналіз” в зовнішньополітичній діяльності.
7. Поняття планування в зовнішньополітичній діяльності.
8. Стратегічний аналіз і стратегічне планування.
9. Прогнозування в зовнішньополітичній діяльності.
10. Державні органи зовнішньої політики Франції, Німеччини, Великобританії.
11. Основні державні аналітичні центри в сфері зовнішньої політики.
12. Університетські наукові центри.
13. Приватні дослідницькі корпорації.
14. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.
15. Поняття суб’єкта міжнародних відносин.
16. Міжнародно-правовий статус суб’єкта міжнародних відносин.
17. Інтереси суб’єктів міжнародних відносин.
18. Методика виявлення інтересів і цілей.
19. Суб’єкти міжнародних відносин в структурах міжнародних організацій.
20. Аналіз діяльності представників держави в міжнародних відносинах.
21. Методи використання суб’єктивного фактора в міжнародних відносинах.
22. Інформаційна база для аналізу зовнішньополітичної діяльності.
23. Канали надходження інформації.
24. Офіційні канали інформації.
25. Аналіз місця і ролі держави в багатополлярній геополітичній моделі сучасного світу.
26. Визначення стратегічних цілей зовнішньої політики держави.
27. Аналіз геополітичних кодів держави.

- 28.Формування геополітики держави протягом її історії, панівні геополітичні концепції, засоби їх реалізації.
- 29.Політичні економічні, соціальні, релігійні та їх чинники, які визначають геополітичні коди держави.
- 30.Визначення союзників і конкурентів на даному етапі розвитку держави.
- 31.Визначення сфер і регіонів співробітництва та сфер і регіонів конкуренції з окремими державами світу.
- 32.Стратегічне партнерство і його перспективи.
- 33.Критерії стратегічного партнерства.
- 34.Вибір ефективних засобів в реалізації стратегічних інтересів держави на міжнародній арені (воєнні, політичні, економічні, ідеологічні, культурні та ін.).
- 35.Оцінка стратегічних ризиків держави на міжнародній арені та можливих негативних наслідків.
- 36.Вивчення засобів реалізації стратегічних цілей держави на міжнародній арені.
- 37.Фактори, які обумовлюють можливість прогнозування у міжнародних відносинах.
- 38.Визначення об'єкта прогнозування.
- 39.Передумови успішного прогнозування.
- 40.Повнота, достовірність і точність даних про об'єкт прогнозування
- 41.Формування гіпотези при прогнозуванні.
- 42.Визначення можливих факторів зміни гіпотези.
- 43.Прогнозування на основі причинних зв'язків.
- 44.Прогнозування за аналогією.
- 45.Застосування теорії ймовірності при прогнозуванні.
- 46.Передбачення на основі стійких тенденцій розвитку міжнародних відносин.
- 47.Статистичний матеріал у прогнозуванні міжнародних відносин.
- 48.Врахування особового фактору в прогнозуванні зовнішньої політики.
- 49.Врахування національного характеру та культурних особливостей народу при прогнозуванні зовнішньої політики.
- 50.Визначення об'єкту прогнозування.
- 51.Збір інформації про минулий розвиток об'єкта прогнозування.
- 52.Визначення об'єкта прогнозування в системі міжнародних відносин.
- 53.Аналіз суспільних сил, які чинять вплив на формування зовнішньої політики.
- 54.Математичні моделі міжнародних відносин.
- 55.Основні джерела та форми конфліктів в сучасному світі.
- 56.Проблема війни в теоріях міжнародних відносин.
- 57.Політичний аналіз міжнародних конфліктів як самостійна галузь наукових досліджень.

5. Завдання семестрових заліків:

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини»

Семестр 3

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): магістр

Навчальна дисципліна: «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики »

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 1

1. Місце зовнішньополітичної діяльності в забезпеченні функціонування держави. (10 балів)
2. Прогнозування в зовнішньополітичній діяльності. (15 балів)
3. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень. (15 балів)

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної
інформації та безпеки
протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Л.В. Новікова)

Екзаменатор _____ (І.В. Застава)